

Zagreb, siječanj, 2026.

URED ZA FOTOGRAFIJU

Programski izvještaj za 2025.

Ured za fotografiju djeluje kao neprofitna organizacija posvećena istraživanju, razvoju, promociji i kontekstualizaciji inovativnih umjetničkih praksi u području fotografije i srodnih medija. Kroz rad Galerije Spot, platforme Suvremena hrvatska fotografija i niza pratećih projekata, udruga kontinuirano doprinosi jačanju fotografskog diskursa i vidljivosti suvremene umjetničke fotografije u Hrvatskoj.

1.1. GODIŠNJI IZLOŽBENI PROGRAM U GALERIJI SPOT

Tijekom 2025. godine je u Galeriji Spot realizirano pet izložbi suvremenih umjetnika i umjetnica koji se bave fotografijom i srodnim medijima. Program je obuhvatio umjetnike različitih generacija i poetika te uključivao popratne programe, stručna vodstva, razgovore s autorima i video vodstva koja su objavljena na YouTube kanalu Ureda za fotografiju.

Godišnji izložbeni program u 2025. godini uključio je sljedeće izložbe:

1. Karlo Čargonja i Goran Ferčec, *Nakon zadnji aprila*, 17. 1. – 5. 2. 2025.
2. Paula Tončić, *LEL*, 10. – 28. 2. 2025.
3. Ivona Vlašić, *Augenblick*, 10. – 28. 3. 2025.
4. Bojan Fajfrić, *Eagles, Army Headquarters and Football Films*, 15. 9. – 3. 10. 2025.
5. Matija Brumen, *Maribor. Slike iz Abesinije*, 13. – 31. 10. 2025.

1. Karlo Čargonja i Goran Ferčec – *Nakon zadnji aprila*, 17. 1. – 5. 2. 2025.

Izložba je predstavila participativnu prostornu instalaciju nastalu u suradnji fotografa Karla Čargonje i pisca Gorana Ferčeca, koja kroz fotografiju i tekst istražuje materijalnost pamćenja, traume i povijesnog nasljeđa Lipe. U fokusu izložbe bila je istoimena knjiga autora, predstavljena 27. 1. u Memorijalnom centru Lipa pamti, u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta. Otvorenju izložbe prethodilo je predavanje Vane Gović Marković, voditeljice Memorijalnog centra, o programu *Prepoznavanje odsustva*, a program je uključivao i stručno vodstvo te razgovor s autorima. Snimljeno online [vodstvo](#), fotografska dokumentacija i tekst o izložbi dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorna osoba: Sara Mikelić

2. Paula Tončić, *LEL*, 10. – 28. 2. 2025.

Izložba je predstavila multimedijalni rad *LOUD EYES LOU* koji kroz fotografiju, video, instalaciju i zvuk istražuje odnose vizualne percepcije, zvuka i prostorne diskurzivnosti iz perspektive *queer* teorije i ženskog pogleda. U fokusu rada je foto-dnevnik i video-esej nastao kroz dugogodišnje bilježenje susreta s osobom Lou, pri čemu se propituju pitanja zajedništva i izolacije, tjelesne i virtualne prisutnosti te društvenih normi. Popratni program uključivao je vodstvo i razgovor s umjetnicom te radionicu izrade umjetničkih knjižica. Snimljeno online [vodstvo](#), fotografska dokumentacija i tekst o izložbi dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorna osoba: Ivana Završki

3. Ivona Vlašić, *Augenblick*, 10. – 28. 3. 2025.

Izložba je predstavila recentnu fotografsku seriju u kojoj se kroz foto-kolaže spajaju različiti vremenski slojevi i osobne memorije prostora. Aproprijacijom fotografija iz arhiva, modnih časopisa i privatnih zbirki, te njihovim ponovnim fotografiranjem i montažom, autorica gradi imaginarni foto-album koji tematizira sjećanje, asocijacije i treptaj oka kao trenutak prepoznavanja. Popratni program uključivao je vodstvo i razgovor s umjetnicom te radionicu kolažiranja usmjerenu na procese rekontekstualizacije i arhiviranja fotografija. Snimljeno [online vodstvo](#), fotografska dokumentacija i tekst o izložbi dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorna osoba: Sandra Križić Roban

4. Bojan Fajrić, *Eagles, Army Headquarters and Football Films*, 15. 9. – 3. 10. 2025.

Izložba je predstavila dokumentarni projekt umjetnika koji kroz fotografiju istražuje transformacije urbanog prostora Beograda i načine na koje arhitektura postaje nositelj političkih i ideoloških narativa. Fokus je stavljen na “prostore između” u kojima se sudaraju stvarnost i fikcija, prošlost i budućnost, pri čemu arhitektura funkcionira kao materijalni i diskurzivni trag društvenih promjena. Izložba je realizirana kao prostorna instalacija temeljena na opsežnoj fotografskoj arhivi te je uključivala vodstvo i razgovor s umjetnikom te panel-diskusiju posvećenu urbanim prostorima i političkim naracijama. Snimljeno online [vodstvo](#), fotografska dokumentacija i tekst o izložbi dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorna osoba: Sara Mikelić i Tena Starčević

5. Matija Brumen, *Maribor. Slike iz Abesinije*, 13. – 31. 10. 2025.

Izložba je predstavila seriju analognih fotografija snimljenih dugim ekspozicijama koje bilježe arhitekturu, urbane prolaze i rubne dijelove Maribora. Iako lišene ljudske figure, fotografije kroz specifično kadriranje i ambijentalno osvjetljenje otkrivaju slojevite tragove života i autorov intimni odnos prema gradu. Popratni program uključivao je vodstvo i razgovor s umjetnikom te

predavanje etnologinje Jerneje Ferlež posvećeno urbanim, fotografskim i antropološkim perspektivama grada. Snimljeno online [vodstvo](#), fotografska dokumentacija i tekst o izložbi dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorna osoba: Sara Mikelić i Tena Starčević

1.2. Young SPOTs

Program Young SPOTs pokrenut je s ciljem jačanja vidljivosti mladih autorica i autora na početku profesionalnog djelovanja u području umjetničke fotografije te pružanja produkcijske, kustoske i mentorske podrške pri realizaciji njihovih prvih samostalnih i grupnih izložbi. Program je osmišljen kao platforma za istraživanje, eksperiment i profesionalizaciju mladih umjetničkih praksi unutar konteksta Galerije Spot – jedine zagrebačke galerije specijalizirane za suvremenu umjetničku fotografiju. Time se Young SPOTs nadovezuje na redovni izložbeni program Ureda za fotografiju, istovremeno odgovarajući na izraženu potrebu mlađe generacije umjetnika za kontinuiranim izlaganjem, afirmacijom i uključivanjem u suvremenu fotografsku scenu. Tijekom 2025. godine u okviru programa Young SPOTs realizirane su **tri** izložbe – dvije samostalne i jedna grupna – koje su ukupno predstavile radove sedam umjetnica mlađe generacije.

1. Ana Orlić, *Miopija*, 11. – 23. 4. 2025.

Izložba *Miopija* istraživala je granice vizualne percepcije i odnos subjektivnog i objektivnog pogleda kroz osobno iskustvo slabovidnosti autorice. Fotografskim radovima različitih formata razvijen je osjetilni i taktilni vizualni jezik koji promatra vid kao konstruirani proces, a izložba je realizirana uz mentorsku podršku i kustosko vodstvo u okviru programa Young SPOTs.

2. Petra Šabić, *Mjesta prolaska*, 28. 4. – 7. 5. 2025.

U izložbi *Mjesta prolaska* autorica se koristila tehnikom cijanotipije kako bi tematizirala prolaznost sjećanja i nesigurnost memorije. Kroz slojevite fotomontaže i ambijentalni postav stvoren je intiman prostor koji potiče introspektivni odnos publike prema osobnim iskustvima i emocionalnim stanjima.

3. Grupna izložba, *Nacrt za narativ*, 16. – 27. 5. 2025.

Grupna izložba *Nacrt za narativ* okupila je radove studentica Umjetničke akademije u Splitu koji koriste cijanotipiju kao suvremeni narativni alat. Izložba je naglasila procesni i edukativni aspekt programa kroz mentorski rad i radionice, potvrđujući potencijal alternativnih fotografskih tehnika u suvremenim umjetničkim praksama.

Za svaku izložbu izrađen je dvojezični deplijan i promotivni materijali, a uz izložbe su objavljeni tekstovi, fotografska dokumentacija i online vodstva dostupna na YouTube kanalu Ureda za fotografiju.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

1.3. **KREPAJ FOTOGRAFIJO: Izložba radova Željka Jermana povodom obilježavanja 10 godina Galerije Spot, 9. – 27. 6. 2025.**

Izložbom *Krepaj fotografijo* obilježeno je 10 godina djelovanja Galerije Spot, uz retrospektivni i refleksivni pogled na njezinu programsku orijentaciju prema konceptualnim i eksperimentalnim fotografskim praksama. Središnji dio programa činila je izložba posvećena radu **Željka Jermana**, jedne od ključnih figura konceptualne fotografije u Hrvatskoj i regiji, čija praksa i danas predstavlja referentnu točku neoavangardnog i eksperimentalnog djelovanja.

Izložbom i popratnim programima propitivana je Jermanova sklonost eksperimentu, procesualnosti i verbalizaciji umjetničkih ideja, kao i mogućnosti suvremenog čitanja i reinterpretacije njegove prakse. Program je istodobno poslužio kao okvir za prisjećanje i kritičko sagledavanje deset godina djelovanja Galerije Spot, čiji je identitet izgrađen upravo na istraživanju marginaliziranih, nedovoljno poznatih i teorijski zahtjevnih fotografskih praksi u lokalnom i regionalnom kontekstu.

Kao poseban prilog godišnjici pripremljeno je posebno izdanje časopisa *Fototxt 9/10*, čime je dodatno naglašena veza između arhiviranja, izdavaštva i eksperimentalne fotografije. Diskurzivni i izvedbeni program obuhvatio je panel-diskusiju sa suvremenicima i istraživačima Jermanova rada, projekcije eksperimentalnih filmova, radionicu izrade fotograma te glazbeni program, čime je obilježavanje godišnjice koncipirano kao višeslojni pregled umjetničkih, teorijskih i produkcijskih interesa Galerije Spot.

Videovodstvo je dostupno na [poveznici](#) YouTube kanala Ureda za fotografiju, a foto-dokumentacija i tekst izložbe dostupni su na [poveznici](#) portala Suvremena hrvatska fotografija.

Odgovorne osobe: Sandra Križić Roban, Sara Mikelić, Tena Starčević, Ivana Završki

1.4. **SPOT u gostima**

Programska linija **SPOT u gostima** razvijena je u skladu sa strateškim ciljevima Ureda za fotografiju usmjerenima na promociju i distribuciju fotografskih radova hrvatskih autora te decentralizaciju izložbenih i edukativnih programa. Kroz ovu liniju omogućuje se mobilnost izložbi i programa nastalih u produkciji UzF-a, njihovo predstavljanje u drugim gradovima i kulturnim sredinama te uspostavljanje dugoročnih suradnji s partnerskim organizacijama i institucijama u Hrvatskoj i regiji. Tijekom 2025. godine program SPOT u gostima realiziran je kroz niz gostovanja izložbi i edukativnih aktivnosti, s posebnim naglaskom na afirmaciju mladih autorica i autora, razvoj publike izvan Zagreba te jačanje međuinstitucionalne suradnje.

1. Sara Grgurić, *Zauvijek* – AK Galerija, Koprivnica, 7. – 28. 2. 2025.

U suradnji s AK Galerijom realizirano je gostovanje izložbe *Zauvijek* autorice Sare Grgurić, izvorno producirane u Galeriji Spot u sklopu programa Young SPOTs. Izložba spaja fotografije i autentične predmete iz prostora obiteljskog doma, tematizirajući nevidljive odnose koje gradimo kroz život te kontrast intime interijera i surovosti vanjskog krajolika. Gostovanje je doprinijelo povećanju vidljivosti mlade autorice i distribuciji programa Young SPOTs izvan Zagreba. Videovodstvo dostupno je na [poveznici](#).

Odgovorna osoba: Tena Starčević

2. Lana Đurđek, *Plan rada* – Culture Hub Croatia / Galerija Prostor, Split, 18. 4. – 9. 5. 2025.

U suradnji s platformom Culture Hub Croatia u galeriji Prostor je realizirana samostalna izložba *Plan rada* autorice Lane Đurđek. Projekt se kroz fotografiju i arhivsku građu bavi analizom rodni uloga, identiteta i društvenih očekivanja, polazeći od povijesnih priručnika za domaćice. Izložba, prožeta humorom i kritičkim odmakom, potaknula je promišljanje kontinuiteta i promjena društvenih normi kroz generacije, a gostovanje u Splitu dodatno je osnažilo regionalnu vidljivost programa Young SPOTs. Audiovodstvo izložbom dostupno je na [poveznici](#) portala Kulturpunkt.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

3. Ana Marija Marinov, *Arhiviranje za zaborav* – Udruga Klara i Rosa, Subotica, 5. 8. 2025.

Gostovanje izložbe *Arhiviranje za zaborav* u organizaciji udruge Klara i Rosa potvrđuje uspješnost programa Young SPOTs kao platforme za razvoj i daljnju distribuciju mladih autorskih praksi. Izložba se temelji na autoportretima kroz koje autorica uspostavlja dijalog sa sobom, bilježeći tjelesne i psihičke promjene povezane s traumatskim iskustvima. Postav uključuje i fotografsku knjigu koja omogućuje intimniji odnos s autoričinim procesom, a projekt je pridonio međunarodnoj razmjeni i regionalnom umrežavanju. Više informacija o gostovanju dostupno je na [poveznici](#).

Odgovorna osoba: Tena Starčević

4. Radionica Jasenka Rasola u suradnji s udrugom KA-MATRIX u Karlovcu

U suradnji s karlovačkom udrugom KA-MATRIX realiziran je projekt *Željeznički Karlovac 2025*, koji se sastojao od fotografske radionice i završne izložbe radova polaznika, pod vodstvom fotografa i snimatelja Jasenka Rasola, u okviru programa *Nova kultura – Hibridni grad 025*. Projekt je bio usmjeren na istraživanje javnih prostora kroz njihovu povijest, transformacije i društveno-kulturne kontekste, s posebnim naglaskom na industrijsko, vojno i društveno nasljeđe Karlovca. Ovogodišnji fokus bio je na Željezničkom kolodvoru Karlovac kao simbolu postindustrijskog razdoblja i tranzitnog urbanog prostora.

Radionica je uključivala terenski rad, mentorsko vodstvo i zajedničku analizu snimljenog materijala, potičući dokumentaristički pristup i kritičko promišljanje urbanih transformacija. Završna izložba u Galeriji ZILIK predstavila je radove polaznika radionice – Denisa Stošića, Igora Bukovčana, Marinka Polovića, Miodraga Vasilja, Mirne Vidić, Tee Smiljanić, Vande Elias i

Zorana Biljana – čime je projekt zaokružen kao primjer uspješne suradnje između edukativnog, istraživačkog i izložbenog segmenta programske linije SPOT u gostima. Program se konceptualno nadovezuje na Rasolovo umjetničko istraživanje *O mjestima koja smo izgubili*.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

5. Katarina Ivanišin Kardum, *Ptice* – Gradska galerija Striegl, Sisak, 6. 11. – 12. 12. 2025.

U suradnji s Gradskom galerijom Striegl realizirano je gostovanje izložbe *Ptice* umjetnice Katarine Ivanišin Kardum, u kojoj autorica kroz fotografiju istražuje muzeološke diorame i njihove inscenacije prirode, otvarajući pitanja odnosa prirode i kulture, reprezentacije i prolaznosti. Fotografije, nastale presnimavanjem diorama prekrivenih zaštitnom folijom, funkcioniraju kao suvremeni memento mori.

Izložbu je pratio edukativni program u obliku radionice *Prevođenje prirode*, namijenjene širokoj i međugeneracijskoj publici. Radionica je uključivala vođeni obilazak izložbe te praktični dio u kojem su sudionici kroz crtanje, otiske i kolaž istraživali proces “prevođenja” jednog medija u drugi, čime je dodatno ojačana participativna i edukativna dimenzija programske linije SPOT u gostima.

Odgovorne osobe: Sandra Križić Roban i Sara Mikelić

2. EDUKATIVNO-DISKURZIVNI PROGRAMI

2.1. FEMINISTIČKI FOTO-KRUŽOK

U suradnji s likovnom kritičarkom Tihanom Bertek, Ured za fotografiju od 2022. godine kontinuirano provodi edukativno-diskurzivni program **Feministički foto-kružok**, usmjeren na istraživanje ženskog pogleda i feminističkih pristupa fotografiji. Program okuplja sudionice različitih profila i razina iskustva, čime se potiču razmjena znanja, kolektivno učenje i razvoj kritičkog mišljenja. Program se odvija kroz ciklus susreta koji uključuju čitanje i raspravu o teorijskim i kritičkim tekstovima, gledanje dokumentarnih filmova te zajedničke posjete fotografskim izložbama. Poseban naglasak stavljen je na participativni model rada u kojem se sudionice izmjenjuju u ulozi moderatorica, čime se dodatno osnažuju njihovi analitički i diskurzivni kapaciteti. Feministički foto-kružok afirmirao se kao važan kontinuirani edukativni program Ureda za fotografiju, s naglaskom na inkluzivnost, međusobnu podršku i dugoročno osnaživanje sudionica.

Odgovorna osoba: Sara Mikelić

2.2. FOTKA U PODNE

U sklopu programske linije Fotka u podne objavljen je video-esej povjesničarke umjetnosti Petre Dolanjski Harni o jednoj fotografiji Sanje Merćep iz fotografskog ciklusa *Obala*. Također, Dario Dunatov obradio je rad *Ovo nije moj svijet* Željka Jermana na temelju fotografije koju je snimio Fedor Vučemilović. U pripremi je objavljivanje trećeg video-eseja o fotografijama Darije

Jelinčić iz ciklusa *Priručnik za drugi svijet* koji potpisuje Sara Mikelić. Materijali su dostupni na YouTube kanalu Ureda za fotografiju.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

2.3. SPOTcast

U 2025. godini Ured za fotografiju pokrenuo je programsku liniju **SPOTcast**, posvećenu online razgovorima o fotografiji i vizualnim umjetnostima. Program se nadovezuje na raniji ciklus *Spot on Photography*, ali je osmišljen kao trajno dostupan digitalni format koji odgovara promijenjenim navikama publike i potrebi za dugoročnom dostupnošću diskurzivnih sadržaja. Cilj SPOTcasta je poticanje kritičkog promišljanja fotografije kroz razgovore s relevantnim umjetnicama, umjetnicima i teoretičarkama. Razgovori su javno dostupni putem društvenih mreža i YouTube kanala Ureda za fotografiju, čime se osigurava širok doseg u Hrvatskoj i inozemstvu.

U prvoj epizodi je urednica emisije Tena Starčević razgovarala sa **Sandra Križić Roban** o fotografiji kao mediju znanja, sjećanja i kritičkog mišljenja, dok je u drugoj epizodi razgovarala s **Anom Opalić**. Razgovor je fokusiran na njezin autorski rad, razvoj fotografske scene i ulogu kritike. SPOTcast je u 2025. godini uspostavljen kao relevantan diskurzivni program Ureda za fotografiju.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

3. WEB PORTAL SUVREMENA HRVATSKA FOTOGRAFIJA

Portal Suvremena hrvatska fotografija predstavlja jedinstvenu platformu koja pruža mogućnost pregleda recentne hrvatske umjetničke fotografije *online* i po prvi puta okuplja renomirane suvremene hrvatske fotografe i fotografkinje, kao i mlade perspektivne autore i autorice na jednom mjestu. Portal donosi opširnu bazu podataka; istodobno funkcionira kao izlagački prostor, a u sklopu portala objavljen je i znatan broj stručnih tekstova uglednih teoretičara i teoretičarki kao i mladih kolega i kolegica. Portal svojim sadržajima potiče njegovanje naše kulturne baštine, predstavlja i pozicionira hrvatsku suvremenu fotografiju u europskom i svjetskom kontekstu. Također, portal redovito prati događanja na hrvatskoj i zagrebačkoj fotografskoj sceni, a s obzirom na to da je dio vrlo opsežnog, multimedijskog sadržaja posvećen izlagačkim aktivnostima u Galeriji Spot, koju programski vodi Ured za fotografiju, portal afirmira kulturnu aktivnost grada za nacionalnom i inozemnom planu.

U 2025. godini ostvareni su sljedeći ciljevi:

- redizajn portala – vizualne prilagodbe te unaprjeđenje digitalnim standardima čime je ostvareno preglednije, jednostavnije i modernije korištenje stranice

- uvedena nova rubrika “Hot Spot”
- kontinuirano praćenje i promicanje domaće fotografske scene, no i međunarodnih događanja s ciljem dobivanja šire slike i pregleda aktualnosti
- ostvaren novi broj suradnika, posebice mladih
- povećan broj kritičkih osvrti te pojedinačnih predstavljanja autorica i autora
- razvoj suvremene umjetničke fotografije i njenog teorijskog diskursa (jača vezu i svijest o važnosti teorijskog diskursa s tendencijama koje se odvijaju u praksi recentne fotografije)
- edukacija publike i povećanje interesa za fotografiju kao medij prvenstveno umjetničkog izričaja
- pružanje medijskog, izlagačkog i arhivskog prostora suvremenoj hrvatskoj fotografiji (arhivski u smislu baze podataka, preglednosti mapi autora i dostupnosti materijala svim recipijentima)
- međunarodna vidljivost ostvarena kontinuiranim prevođenjem sadržaja na engleski jezik učinilo je pregled radova i uvid u nacionalnu fotografsku scenu mogućim i razumljivim inozemnoj publici – ponovno je pokrenuto prevođenje osvrti i intervjuja na engleski jezik
- zahvaljujući svim našim aktivnostima koje redovito plasiramo na portalu povećao se interes i prosječan broj posjeta za 60% u odnosu na 2024. godinu te broj novih korisnika koji se povećao za 40% u odnosu na 2024. godinu

U 2025. godini objavljeni su tekstovi:

- “Emotivni splet usmjeren prema prolaznom i nepojmljivom”, autor: Dario Dunatov; objavljeno 27. 1. 2025.
- “Vidjela sam fotografiju gdje obojen kadar stoji ispred prozora”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 29. 1. 2025.
- “Tuga bez okolišanja i ublažavanja”, autorica: Valentina Radoš; objavljeno 5. 2. 2025.
- “Fragmentirani narativi svakodnevice kroz objektiv mladih autora”, autorica: Ana Lucija Abramović; objavljeno 21. 2. 2025.
- “Od filma do fotografije u potrazi za 'saudade'”, autorica: Dora Meštrović; objavljeno 21. 2. 2025.
- “Lola Alvarez Bravo: prva vizualna kroničarka Meksika”, autorica: Dora Lučić; objavljeno 21. 2. 2025.
- “Fotografirati Britaniju tisuću devetsto osamdesetih”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 21. 2. 2025.
- “Ono što prihvaćamo kao dio pejzaža i ono što bismo radije izostavili iz kadra”, autorica: Ela Junaković; objavljeno 24. 2. 2025.
- “Dioklecijanova palača – odlagalište ispražnjenih znakova i iskonstruiranih sjećanja?”, autorica: Jelena Šimundić Bendić; objavljeno 27. 2. 2025.

- “Belgrade Raw – izvan okvira prevladavajućeg narativa”, autorica: Jasmina Šarić; objavljeno 27. 2. 2025.
- “Šuma kao prostor sjećanja”, autorica: Marija Runac; objavljeno 17. 3. 2025.
- “Neizvjesnost – igra s vremenom i prilikama”, autorica: Lucija Švob; objavljeno 31. 3. 2025.
- “Što nam fotografije govore o majkama fotografa”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 2. 4. 2025.
- “Carbon based love: iz intime u pejzaž, iz pejzaža u etiku”, autorica: Dora Lučić; objavljeno 16. 4. 2025.
- “Pomak u druge prostore”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 28. 4. 2025.
- “Fotografska slika u AI eri – veza sa stvarnošću?”, autorica: Tena Lovrenčić; objavljeno 5. 5. 2025.
- “U centru kadra, u centru grada”, autorica: Ela Junaković; objavljeno 3. 6. 2025.
- “Vrijeme unutar prostora / Prostor unutar vremena”, autorica: Helena Kušenić; objavljeno 5. 6. 2025.
- “Francesca Woodman – radovi iz bečke kolekcije Verbund”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 23. 6. 2025.
- “Računalni kodovi, neboderi, zvjezdano nebo ili obris snažne kiše?”, autorica: Nela Drach; objavljeno 4. 7. 2025.
- “U grču mjesta i vremena – izložbe Marine Brkić i Andreja Droždana”, autorica: Ana Lucija Abramović; objavljeno 21. 8. 2025.
- “Obrisi queer umjetničke fotografije u Hrvatskoj”, autor: Leopold Rupnik; objavljeno 25. 8. 2025.
- “Apsolutno odbacujem društvenu eksploatiranost pojmova”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 5. 9. 2025.
- “Jerman je jedinstven.”, autor: Vlado Martek; objavljeno 15. 9. 2025.
- “Peta obljetnica međunarodnog festivala fotografija Kranj Foto Fest”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 3. 10. 2025.
- “Opetovani neuspjeh usklađivanja sa svjetlom – Irena Haiduk, Marietta Mavrokordatou i Luize Meyer u galeriji Camera Austria”, autorica: Sandra Križić Roban; objavljeno 8. 10. 2025.
- “Zabilježeno u vremenu i prostoru”, autorica: Jelena Pašić; objavljeno 5. 11. 2025.

U 2025. godini objavljeni su **intervjui** s umjetnicima Deom Boticom, Glorijom Lizde, Lanom Mesić, Nives Sertić, Linom Ricom, Domagojem Burilovićem, Anom Opalić, Jelenom Janković i Vladimir Končarom, Bojanom Fajfrićem, Sanjom Bistričić Srića te kustosom Darkom Šimičićem i kustosicom Sarom Simić. U 2025. godini **predstavljani su radovi** Katarine Radović, Glorije Perović, Marije Lopac i Ivane Bajcer.

Odgovorna osoba: Ivana Završki

4. IZDAVAČKI PROJEKTI

U 2025. godini nastavljena je realizacija izdavačkog projekta FOTOTXT.

Izdavački projekt Ureda za fotografiju, **časopis FOTOTXT**, predstavlja dvojezičnu periodičku publikaciju koja na šezdesetak stranica donosi tekstualne i vizualne materijale sa zadaćom istraživanja, interpretacije i kontekstualiziranja umjetničkih radova u mediju fotografije. U lipnju 2025. objavljen je dvojezični **dvobroj 9/10** povodom izložbe Željka Jermana (9.–27. lipnja) kojom je obilježena desetogodišnjica Galerije Spot. Prvi dio broja donosi tekstove Sandre Križić Roban i Vlade Marteka te intervju s Darkom Šimičićem, a drugi dio uvodnik Jelene Pašić i razgovor s Anom Opalić, na čiju je inicijativu pokrenut web-portal Suvremena hrvatska fotografija. Vizualni prilozi reprodukcije su Jermanovih radova iz kolekcija Darka Šimičića i Bojane Švertasek te snimke postava izložbi Galerije iz arhiva Ureda za fotografiju. U broju se također nalazi rekreiran Jermanov rad – leporelo “Kompozicija” iz 1970-ih u originalnim dimenzijama te poseban tematski blok koji je obuhvatio šesnaest radova odabranih autorica i autora, kao trag razvoja suvremene fotografske scene te umjetničkih i prijateljskih odnosa koji su izgrađeni u Galeriji Spot u proteklom desetljeću. Riječ je o radovima sljedećih autorica i autora: Maša Bajc, Denis Butorac, Ivan Buvinić, Sandro Đukić, Nina Đurđević, Marko Ercegović, Ivan Gundić, Silvestar Kolbas, Davor Konjikušić, Glorija Lizde, Bojan Mrđenović, Ana Opalić, Ivan Posavec, Jasenko Rasol, Hrvoje Slovinc, Sandra Vitaljić. Fotografije promocije dostupne su na [poveznici](#).

Odgovorna osoba: Ivana Završki

5. KVARTOVSKI OBJEKTIV

U nastavku projekta **Kvartovski objektiv**, Ured za fotografiju razvio je programski ciklus usmjeren na povezivanje medija fotografije i zvuka s ciljem istraživanja povijesti, memorije i suvremene svakodnevice gradske četvrti Črnomerec. Projekt je koncipiran kao participativna platforma koja kroz interdisciplinarnu umjetničke prakse, edukativne formate i suradnju s lokalnom zajednicom mapira i interpretira zvučni krajolik kvarta, istovremeno potičući dijalog o aktualnim kvartovskim pitanjima.

Koristeći metodologiju arheologije zvuka, projekt je nastojao dokumentirati nestale, zaboravljene i suvremene zvukove Črnomerca te osvijestiti ulogu zvuka u oblikovanju kolektivne i kvartovske memorije. Fotografija je pritom korištena kao alat vizualizacije i kontekstualizacije zvučnih iskustava, ali i kao sredstvo poticanja angažmana zajednice. Program je osmišljen tako da sudionicima omogućući usvajanje novih znanja i alata za samostalno stvaranje i interpretaciju vlastitih narativa o prostoru u kojem žive.

5.1. Zbirka (nestalih) zvukova – mapiranje zvukova Črnomerca

U suradnji s umjetnikom **Andro Giunio**, realizirano je umjetničko istraživanje i radionica usmjerena na mapiranje zvukova Črnomerca koji su kroz vrijeme nestali ili postali marginalizirani. Program se temeljio na interdisciplinarnom pristupu arheologije zvuka, povezujući metode urbane arheologije, antropologije i akustike. Aktivnosti su se odvijale u javnom prostoru gradske četvrti, a cilj je bio stvaranje arhive zvučnih zapisa kao temelja za daljnje umjetničke i istraživačke interpretacije.

5.2. Jelenovac efekt – umjetničko istraživanje zvučne slike Jelenovca

Umjetničko istraživanje autorice **Renata Ladović Meštrović** fokusiralo se na prirodne zvukove Park-šume Jelenovac kao specifičnog zvučnog kontrapunkta dominantnoj urbanoj buci. Polazeći od osobnog i emotivnog odnosa prema prostoru, autorica je kroz terenski rad dokumentirala zvukove biljnog i životinjskog svijeta. Rezultati istraživanja predstavljeni su u obliku izložbe audio zapisa i fotografija, čime je naglašena višeslojnost zvučne slike Črnomerca i njezina povezanost s prirodnim okolišem.

5.3. Predavanje *Zvučni ambijent – od buke do tišine*

Performativno predavanje kustosa **Darko Šimičić** održano je u prostoru Galerije Spot te je obuhvatilo razvoj zvuka u suvremenim umjetničkim praksama u Zagrebu od 1960-ih do danas. Predavanje je uključilo primjere iz povijesti multimedijalne umjetnosti, s posebnim naglaskom na eksperimentalne pristupe zvuku, utjecaj posjeta Johna Cagea Zagrebu te kontekst Novih tendencija i Muzičkog biennala. Program je zaključen koncertnim segmentom koji je reinterpretirao Gotovčevo djelo *Akcija 100 (Fućkanje)*, čime je teorijski sadržaj povezan s izvedbenom praksom.

5.4. Rezonanca Črnomerca – tematska šetnja i radionica

Program *Rezonanca Črnomerca* realiziran je u suradnji s umjetnicima **Luana Lojić** i **Tin Dožić**, te Linom Beusan iz **Savez gluhih i nagluhih grada Zagreba**. Aktivnost je bila usmjerena na istraživanje zvuka kroz vibracije, tekture i taktilna iskustva, s ciljem sagledavanja zvučne slike Črnomerca iz perspektive gluhih i nagluhih osoba. Program je uključivao tematsku šetnju i radionicu, propitujući ulogu vizualnih i taktilnih pomagala u percepciji zvuka te proširujući razumijevanje zvučnog iskustva izvan auditivnog okvira.

5.5. Fotka (od) zvuka – radionica foto-zvučnog kolažiranja

U suradnji s umjetnikom **Ivan Gundić** realizirana je radionica namijenjena srednjoškolskom uzrastu koja je povezala tehnike fotografskog i zvučnog kolažiranja. Polaznici su kroz tematsku šetnju Črnomercem fotografirali i snimali zvukove specifičnih lokacija, koje su potom spajali u cjelovite foto-zvučne kompozicije. Radionica je potaknula eksperimentalni pristup medijima i razvoj senzibiliteta za višeslojno bilježenje prostora.

5.6. Zvučna slika Črnomerca – grupna izložba

Završna grupna izložba u Galeriji VN okupila je radove umjetnika **Tina Dožića**, **Andra Giunia** i **Luane Lojić**. Izložba je predstavila rezultate svih programskih aktivnosti kroz prostorno-zvučne instalacije, uz objašnjenje istraživačkih procesa i metodologije prikupljanja zvukova. Tom je prilikom predstavljena i mrežna platforma za pregled i nadopunjavanje arhive zvukova Črnomerca, čime je projekt otvoren daljnjem sudjelovanju zajednice. Izložbu je kurirala Tena Starčević.

5.7. Promocija publikacije *Zvukovi Črnomerca*

U suradnji s **Klub Močvara** održana je promocija publikacije *Zvukovi Črnomerca*, kojom su predstavljeni rezultati projekta kroz tekstove, fotografije i digitalnu zbirku zvukova. O projektu su govorile Sandra Križić Roban, Tena Starčević i Kornel Šeper, a publika je imala priliku poslušati zvučne zapise i preuzeti publikaciju, čime je projekt dodatno diseminiran široj javnosti.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

6. ŠAVOVI – umjetnički projekt Ane Mušćet

Projekt *Šavovi* realiziran je kao umjetničko istraživanje umjetnice Ane Mušćet koja niz godina istražuje transformacije rada i krajolika istočne Hrvatske, s posebnim naglaskom na industrijsko nasljeđe Borova i suvremene procese energetske tranzicije. Istraživanje je provedeno kroz višemjesečni proces terenskog rada, dokumentiranja prostora te prikupljanja arhivskih, vizualnih i zvučnih materijala koji povezuju povijest industrijske proizvodnje s novim oblicima rada i energije.

U fokusu istraživanja nalazio se odnos između materijalne baštine industrijskog rada i nematerijalnih pejzaža svjetlosti, koji u suvremenom kontekstu postaju novi oblici ekonomije i simboličke vrijednosti. Umjetnica je, u suradnji sa Željkom Serdarevićem, Draganom Mileusnićem i Alenom Sinkauzom, provela niz terenskih istraživanja u Borovu i okolnim slavonskim područjima, bilježeći postupnu preobrazbu prostora – od nekadašnjih tvorničkih pogona do suvremenih solarnih polja. Tijekom istraživanja formirana je opsežna arhivska građa koja uključuje fotografske zapise, zvučne zapise terena (*field recordings*), tekstilne fragmente, bilješke i dokumente industrijske povijesti.

Teorijski okvir istraživanja oslanjao se na suvremene koncepte solarnog pejzaža (*solar landscape*), koji promatraju transformaciju teritorija kroz energetske infrastrukture. Kroz taj je pristup analizirano kako svjetlost, kao izvor energije, postupno zamjenjuje ljudski rad kao mjeru proizvodnje i stvaranja vrijednosti. Rezultati istraživanja ukazali su na simboličke “šavove” koji istodobno povezuju i razdvajaju različite povijesne, društvene i prostorne slojeve: industrijski rad, energetske pejzaže i kolektivnu memoriju zajednice.

Završna faza projekta realizirana je kroz izložbu u **Kulturni centar Osijek**, gdje su rezultati istraživanja prevedeni u prostornu i iskustvenu instalaciju. Postav je obuhvaćao kolažirane fotografske panele, tekstilne elemente šivane borovskim koncem, izvore svjetla te zvučnu

kompoziciju Alena Sinkauza temeljenu na terenskim snimkama iz Borova. U tom je kontekstu istraživanje artikulirano kao cjelovit narativ u kojem se zvuk, svjetlo i materijal isprepliću u promišljanju preobrazbe rada i krajolika.

Uz izložbenu realizaciju, projekt je nastavljen i u digitalnom formatu kroz razvoj web platforme *seams.com*, zamišljene kao arhivski i analitički prostor za trajno dokumentiranje istraživačkog procesa i daljnju diseminaciju rezultata. Program **Šavovi** time je ponudio slojevito umjetničko čitanje energetskih i društvenih promjena u suvremenoj Slavoniji, istražujući kako se rad, svjetlo i krajolik transformiraju u nove oblike memorije, kapitala i identiteta.

Odgovorna osoba: Tena Starčević

7. O MJESTIMA KOJA SMO ZABORAVILI – umjetničko istraživanje Jasenka Rasola

Umjetničko istraživanje usmjereno je na istraživanje industrijskog nasljeđa Karlovca. Polazište projekta čini promišljanje posljedica dugotrajnog procesa deindustrijalizacije u Hrvatskoj. Dok su obalni gradovi napuštene industrijske prostore uglavnom prenamijenili u svrhe turizma, kontinentalni dijelovi zemlje često su ostali zarobljeni u stagnaciji i nesnalaženju u tranzicijskim procesima. Kao rezultat toga, u mnogim gradovima i dalje postoje napušteni i devastirani prostori industrijske arhitekture koji postupno nestaju ili gube svoje izvorne značajke. U Karlovcu, gradu koji je u prošlosti imao važnu industrijsku i vojnu infrastrukturu, Rasol mapira nekoliko ključnih lokacija iz 19. i 20. stoljeća koje su još uvijek prisutne, ali u različitim stupnjevima očuvanosti i transformacije. Među njima su:

1. Bivša vojarna Lušćić – devastirani kompleks u kojem je srušeno više od trideset objekata i petnaest hala; na tom se prostoru planira realizacija “brownfield” projekta s novim javnim sadržajima (škola, vrtić, inkubator).
2. “Bosanski magazin” (bivša vojna bolnica) – kompleks u središtu grada predviđen za prenamjenu u studentski dom i restoran, trenutno u fazi pripreme za EU financiranje.
3. Željeznički kolodvor Karlovac (1863–65., preuređen 1903., arhitekti Honigsberg i Deutsch prema projektu Ferenza Pfaffa) – najvrjedniji i najočuvaniji primjer tehničke i prometne arhitekture u Hrvatskoj, ujedno zaštićeno kulturno dobro.

Autor upravo kolodvor prepoznaje kao ključnu lokaciju istraživanja. Iako je prometni čvor u općoj oronulosti, prostorni i arhitektonski integritet kompleksa je očuvan, a njegova funkcija aktivna. Kroz dokumentiranje, fotografiranje zatečenog stanja i razgovore sa zaposlenicima, Rasol istražuje sloj socijalne stvarnosti – odnos radnika prema nasljeđu i vlastitoj svakodnevici. Ti razgovori ukazuju na jaz između svijesti o kulturnoj vrijednosti prostora i svakodnevnih egzistencijalnih briga. Upravo u toj napetosti između povijesti, sadašnjosti i budućnosti Rasol pronalazi polazište za umjetničko promišljanje – pitanje kako se odnosimo prema prostorima koji još postoje, ali ih ne prepoznajemo kao dijelove kolektivne memorije.

8. PRIJAVE PROGRAMA ZA 2026.

U 2025. godini prijavljeni su sljedeći projekti i programi za provedbu u 2026. Godini:

- Godišnji program Galerije Spot
- Web portal Suvremena hrvatska fotografija
- retroSPOT: izložba Antuna Maračića, “Priprema, pozor, proces”
- Kvarovski objektiv
- Fototxt
- Young SPOTs
- SPOT u gostima
- SPOTizacija: edukativno-diskurzivni program
- *O mjestima koja smo izgubili* – samostalna izložba Jasenka Rasola